

Dosarul nr. 2ra-663/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Țurcan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Buhnaci, L. Pruteanu, M. Guzun)

ÎNCHEIERE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Oxana Sultan, reprezentată de avocatul Nicolae Catana,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Sultan împotriva Companiei Aeriene „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă, încasarea compensației pentru concediile nefolosite, repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 11 mai 2018, Sultan Oxana a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei Aeriene „Air Moldova” Societate cu Răspundere Limitată (în continuare CA „Air Moldova” SRL) solicitând anularea ordinului de concediere nr.178-p din 11 iunie 2012 (executarea deciziilor judecătorești) cu restabilirea în drepturi la data concedierii, restabilirea la serviciu începând cu data de 11 iunie 2012, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu începând cu data de 11 iunie 2012, echivalentul în lei a sumei de 142000 de euro la momentul executării, încasarea compensației pentru concediile nefolosite în perioada anilor 2012-2018, echivalentul în lei a sumei de 14867, 88 de euro la momentul executării, repararea prejudiciului moral în mărime de șase salarii medii lunare, echivalentul în lei a sumei de 12000 de euro la momentul executării.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că prin decizia din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă parțial cererea sa de chemare în judecată și a fost anulat ordinul nr. 178/p din 11 iunie 2012, emis de ÎS CA „Air Moldova” cu privire la concedierea sa din funcția de reprezentant în Atena, Grecia, în conformitate cu art. 86 alin. (1) lit. y) Codul muncii. Totodată, s-a încasat de la ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul său compensația pentru concediile anuale nefolosite în sumă de 225057,70 de lei, salariul neachitat pentru luna iunie 2012 în mărime de 9417,25 de lei, cheltuielile de transport în mărime de 2630 de lei și 828 de euro, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data achitării,

compensația pentru reținerea drepturilor salariale în mărime de 18523, 52 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 16000 de lei. Prin încheierea din 10 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recepționată la 12 aprilie 2018, a fost considerat inadmisibil recursul declarat împotriva deciziei din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

Reclamanta a precizat că, la 13 aprilie 2018 a înaintat pârâtului un demers, prin care a solicitat executarea deciziei Curții de Apel Chișinău și, în special, în partea ce ține de nulitatea ordinului cu restabilirea în drepturile salariale începând cu data concedierii ilegale, adică din data de 11 iunie 2012. La 25 aprilie 2018 a recepționat răspunsul pârâtului, prin care a fost ignorată obligația acestuia de a anula ordinul și de a o restabili la serviciu.

De asemenea, a declarat că, în perioada în care a fost concediată ilegal de la serviciu, începând cu 11 iunie 2012, a fost lipsită de dreptul de a beneficia de concediu anual plătit cu durata de 38 de zile calendaristice, conform art. 113 Codul muncii și de a beneficia de ajutor material achitat la plecarea în concediu anual de odihnă, contrar prevederilor art.112 Codul muncii. În condițiile art. 119 Codul muncii, concediile anuale nefolosite urmează a fi compensate. Astfel, pentru perioada anilor 2012-2018 (6 ani), suma care urmează a fi achitată constituie 14867,88 de euro, calculată în baza pct. 8, pct. 9, pct. 10, pct. 14, pct. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004.

Reclamanta a afirmat că litigiul nominalizat a durat 5 ani și 10 luni, iar tergiversarea examinării cauzei, în mare parte, a fost cauzată de către reprezentantul pârâtului și de companie la propriu, care intenționat au dus în eroare instanțele de judecată prin neprezentarea actelor inexistente, la care s-au referit și care, în final, nu au putut să le prezinte. Drept urmare, aceste împrejurări i-au cauzat un prejudiciu moral, pe lângă concedierea ilegală din funcție. Astfel, a fost lipsită de posibilitatea de a activa în această perioadă și a fost lipsită de surse de existență. La înaintarea acțiunii, perioada absenței forțate de la serviciu era de 71 de luni, începând cu 11 iunie 2012. Salariul mediu lunar constituie echivalentul în lei a sumei de 2000 de euro. Prejudiciul moral a fost estimat la valoarea a șase salarii medii, echivalentul în lei a sumei de 12000 de euro.

Prin încheierea din 10 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost admisă ca fiind întemeiată cererea reprezentantului ÎS CA „Air Moldova”, Iana Cazacu, cu privire la respingerea ca fiind tardivă (excepția de tardivitate) a cererii de chemare în judecată depusă de Oxana Sultan și a fost respinsă ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Sultan împotriva ÎS CA „Air Moldova” cu privire la restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă, încasarea compensației, încasarea prejudiciului moral.

Prin decizia din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis recursul declarat de Oxana Sultan, reprezentată de avocatul Nicolae Catana și a fost casată încheierea din 10 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, cu restituirea cauzei la rejudecare în fond.

Prin încheierea din 13 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admis renunțul Oxanei Sultan la pretenția privind anularea ordinului de concediere nr.178-p din 11 iunie 2012 (executarea deciziilor judecătorești) cu restabilirea în

drepturi la data concedierii, fiind încetat procesul în această parte.

Prin hotărârea din 13 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Oxana Sultan împotriva CA „Air Moldova” SRL cu privire la restabilirea în funcție începând cu data de 11 iunie 2012, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu începând cu data de 11 iunie 2012, încasarea compensației pentru concediile nefolosite în perioada anilor 2012-2018, încasarea prejudiciului moral, a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Oxana Sultan și s-a menținut hotărârea din 13 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel citând prevederile art. 355 alin.(19 lit. a),b) Codul muncii, art. 261 alin. (1), art. 264 alin. (1) și (2), art. 272 alin. (1) din Codul civil, în redacția până la 01.03.2019, a reținut că, în speță, reclamanta/apelantă a fost concediată prin ordinul nr. 178-p din 11 iunie 2012, care i-a fost adus la cunoștință la data emiterii, fapt ce se confirmă prin inscripția și semnătura aplicată în ordinul respectiv (f.d.97).

Coroborând dispozițiile legale enunțate la circumstanțele speței, instanța de apel a constatat că dreptul reclamantei la acțiune, în partea cerinței privind restabilirea la locul de muncă, a apărut la data de 12 iunie 2012 și a expirat la 11 septembrie 2012. Însă acțiunea a fost înaintată abia la 11 mai 2018, cu omiterea vădită a termenului de prescripție. Or, conform reglementărilor conținute în Codul muncii, termenul de prescripție extinctivă pentru pretențiile nepatrimoniale este de 3 luni.

De asemenea, a menționat că nu poate fi acceptată poziția apelantei precum că dreptul la acțiune a apărut la data recepționării încheierii din 04 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție.

Instanța a relevat că legislația muncii condiționează începutul curgerii termenului de prescripție din data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său. La caz, dreptul apelantei a fost încălcat prin ordinul nr. 178-p din 11 iunie 2012 și nicidecum prin încheierea din 04 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție. Corespunzător, evenimentul care a generat curgerea termenului de prescripție este aducerea la cunoștința salariatei a ordinului de concediere (dată la care salariața a aflat despre încălcarea dreptului său), dar nu recepționarea încheierii din 04 aprilie 2018. Astfel, instanța de fond corect a constatat că reclamanta a omis termenul de prescripție extinctivă pentru cerința privind restabilirea la locul de muncă, cerință ce urma a fi înaintată concomitent cu cererea de chemare în judecată cu privire la anularea ordinului de concediere. Așadar, a conchis că este cert faptul că apelanta nu și-a exercitat dreptul de a solicita restabilirea la locul de muncă în termenul prevăzut de lege. În astfel de împrejurări, este imposibilă apărarea dreptului pe cale judecătorească. În consecință, a concluzionat că nu pot fi admise nici pretențiile patrimoniale ale reclamantei, care sunt atât tardive, cât și neîntemeiate. Or, plățile salariale și compensațiile pretinse vizează perioada de după concediere. Dat fiind faptul că reclamanta nu a fost restabilită la locul de muncă, ea nu poate beneficia de salariu și compensații pentru perioada ulterioară concedierii, aceste pretenții purtând caracter accesoriu în raport cu pretenția principală - restabilirea la locul de muncă.

La 17 februarie 2020, Oxana Sultan, reprezentată de avocatul Nicolae Catana, a declarat recurs împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele ierarhic inferioare la adoptarea hotărârilor nu s-au pronunțat asupra tuturor argumentelor redade în cererea de chemare în judecată, au apreciat eronat probele prezentate și anexate la materialele cauzei.

Referitor la tardivitatea acțiunii, a precizat că a aflat despre încălcarea dreptului și anume despre eliberarea sa din serviciu la 04 aprilie 2018 la emiterea încheierii Curții Supreme de Justiție, care a recepționat-o la 12 aprilie 2018, iar acțiunea civilă a înaintat-o la 11 mai 2018.

Instanța de apel incorect a constatat și a elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate, limitându-se doar la aspectele constatate de instanța de fond.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 09 martie 2020 (f.d.236) și a fost recepționată la 12 martie 2020, conform avizului de recepție (f.d.244).

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 26 noiembrie 2019, iar Oxana Sultan, reprezentată de avocatul Nicolae Catana, a declarat recurs la 17 februarie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 26 decembrie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d.228), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către partea recurentă. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Oxana Sultan, reprezentată de avocatul Nicolae Catana, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Oxana Sultan, reprezentată de avocatul Nicolae Catana, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Oxana Sultan, reprezentată de avocatul Nicolae Catana.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Oxana Sultan, reprezentată de avocatul Nicolae Catana, împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat